

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра методології та методів соціологічних досліджень

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана

«   »   2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фокус-групові інтерв'ю в соціологічному дослідженні

для студентів

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 «Соціологія»
освітній рівень бакалавр
освітня програма «Соціальні технології»
вид дисципліни вибіркова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	20 ~~22~~ 20 ²³
Семестр	7
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі: доц. Оксана ОЛІЙНИК, ас. Олексій СЕРЕДА

Пролонговано: на 20 /20 н.р. (   ) «   » 20 р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20 /20 н.р. (   ) «   » 20 р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2022

Розробник(и):

Оксана ОЛІЙНИК, к.с.н., доцент, доцент кафедри методології та методів соціологічних досліджень

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри методології та методів соціологічних досліджень

_____ Микола СИДОРОВ
(підпис)

Протокол № 14 від «30» 06 2022 р.

Схвалено науково - методичною комісією факультету соціології

Протокол від «29» липня 2022 року № 8

Голова науково-методичної комісії _____ Тетяна ЧЕРВІНСЬКА
(підпис)

1. **Мета дисципліни** – систематизація та розширення знань студентів про специфіку та пізнавальні можливості фокусованих групових інтерв'ю в соціології.

2. **Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:**

1. *Знати методологічні та прикладні основи методів збору соціологічної інформації*
2. *Володіти навичками застосування якісної стратегії в соціологічних дослідженнях.*

3. **Анотація навчальної дисципліни:**

Дисципліна «Фокус-групові інтерв'ю в соціологічному дослідженні» є дисципліною вільного вибору студентів у фаховій підготовці студентів за освітньою програмою «Соціальні технології» (Вибір з переліку, Перелік 5.) і розкриває теоретико-методологічні основи та пізнавальні можливості фокусованих групових інтерв'ю в соціологічних дослідженнях, навчає адекватно використовувати методи фокус-груп, аналізувати їхні результати, а також робити релевантні висновки.

4. **Завдання (навчальні цілі):**

Основними завданнями вивчення дисципліни є

- систематизувати наявні у студентів знання про різновиди інтерв'ю та доцільність застосування кожного з них для отримання соціологічної інформації;
- ознайомити студентів з пізнавальними можливостями фокус-групових інтерв'ю;
- ознайомити студентів з методичною специфікою проведення ФГІ;
- охарактеризувати надійність висновків, отриманих на основі фокус-груп.

Це спрямовано на формування компетентностей:

- Здатність застосовувати соціологічні знання щодо соціальних технологій для різних соціальних груп (СК09)
- Вміння використовувати соціальні технології для аналізу соціально-економічних потреб різних цільових груп (СК17).

5. **Результати навчання за дисципліною:**

Код	Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)	Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
1.1	Знання методологічних основ, пізнавальних можливостей, принципів застосування та процедури проведення методу ФГІ	Лекції, практичні, самостійна робота	Практичні заняття, підсумковий тест	10
1.2	Знання методик і технік проведення ФГІ	Лекції, практичні, самостійна робота	Практичні заняття, модерування під час навчальної ФГ	10
2.1	Володіння навичками модерування. Здійснювати аналіз даних фокусованих групових інтерв'ю	Лекції, практичні, самостійна робота	Участь у навчальній фокус-групі, аналіз отриманих даних ФГ, практичні завдання	20
2.2	Оцінювати надійність отриманих результатів	Лекція, практичне, самостійна робота	практичні завдання, обговорення, звіт за результатами навчальної фокус-групи	20
3.1	Демонструвати вміння організувати та забезпечувати підтримку комунікації в процесі організації та проведення фокус-груп	Самостійна робота, практичні заняття	практичні завдання, участь у навчальній ФГ та її обговоренні	20
4.1	Вміти самостійно формулювати мету, ставити конкретні задачі, дослідження, розробити інструментарій гайд ФГІ	Практичні, самостійна робота	практичні завдання, дизайн та гайд ФГД	20

6. **Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання**

Програмні результати навчання (назва)	Результати навчання дисципліни (код)					
	1.1	1.2	2.1	2.2	3.1	4.1
Володіти навичками збору соціальної інформації використанням кількісних та якісних методів (PH10)	+	+	+			
Демонструвати вміння володіти відповідними методами та формами соціальних технологій залежно від потреб суб'єктів соціальної взаємодії (PH 18)	+	+	+	+	+	+

7. **Схема формування оцінки.**

7.1 **Форми оцінювання студентів:**

Семестрове оцінювання:

1. виконання завдань під час практичного заняття (5 балів*10=50, мінімум - 30); PH 1.1, PH 1.2, PH 2.2, PH 2.2, PH 3.1, PH 4.1
2. дизайн ФГД за темою максимум -10 балів, мінімум -6; PH 1.1, PH 1.2
3. гайд ФГІ максимум -10 балів, мінімум -6; PH 1.2, PH 2.1
4. участь у ФГ у ролі модератора/активне обговорення процедури максимум -10 балів, мінімум -6; PH 1.2, PH 2.1, PH 3.1
5. підсумковий звіт за результатами ФГІ максимум -10 балів, мінімум -6; PH 1.1, PH 2.1, PH 2.2, PH 3.1
6. підсумковий тест (1 на семестр) максимум -10 балів, мінімум -6; PH 1.1., PH 1.2

- підсумкове оцінювання: залік

7.2 **Організація оцінювання:**

1. виконання завдань під час практичного заняття – PH 1.1, PH 1.2, PH 2.2, PH 2.2, PH 3.1, PH 4.1, впродовж семестру
2. дизайн ФГД за темою, PH 1.1, PH 1.2– після теми 3
3. гайд ФГІ, PH 1.2, PH 2.1– після теми 6
4. участь у ФГ у ролі модератора/активне обговорення процедури – PH 1.2, PH 2.1, PH 3.1, після теми 7
5. підсумковий звіт за результатами ФГІ, PH 1.1, PH 2.1, PH 2.2, PH 3.1– після теми 9
6. підсумковий тест, PH 1.1., PH 1.2– після теми 9

7.3 **Шкала відповідності оцінок**

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та практичних занять

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		лекції	практичні	Самостійна робота
1. Теоретико-методологічні основи проведення фокусованих групових інтерв'ю в соціологічних дослідженнях				
1	Вступ. Фокусовані групові інтерв'ю як метод збору інформації в соціологічному дослідженні. Пізнавальні можливості та обмеження фокусованих групових інтерв'ю	2	2	4
2	Етапи підготовки та проведення ФГІ	2	2	4
3	Вимоги до формування груп учасників ФГІ. Правила сегрегації. Рекрутинг учасників ФГІ	2	2	4
2. Техніки проведення фокус-групових інтерв'ю				
4	Технологія створення інструментарію фокус-груп	2	2	6
5	Техніки роботи модератора. Ролі учасників фокусованого групового інтерв'ю.	2	2	2
6	Спеціальні техніки у ФГІ (колаж, незакінчені речення, персоніфікація тощо)	2	4	6
7	Види фокус-груп. Специфіка онлайн фокус-груп.	2	2	2
3. Надійність висновків, отриманих на основі фокус-груп				
8	Звітна та технічна документація ФГІ. Специфіка підготовки та презентації звіту на основі даних фокус-груп. Тріангуляція методів	2	4	8
	<i>Підсумкова робота (звіт за результатами ФГІ)</i>			18
	ВСЬОГО	16	20	54

Загальний обсяг 90 год., в тому числі:

Лекцій – 16 год.

Практичні заняття - 20 год.

Самостійна робота - 54 год

9. Рекомендовані джерела:

Основа: (База)

1. Бондар В. С. Методологічні особливості якісних методів [Електронний ресурс] – 2000. – Режим доступу до ресурсу: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/10020/Bondar_Metodolohichni_osoblyvosti_y_akisnykh.pdf.
2. Квале С. Исследовательское интервью. Пер. с англ. – М.: Смысл, 2003. – 301 с. – С. 91-278.
3. Крюгер Р., Кейси М.Э. Фокус-группы. Практическое руководство.: Пер. с англ. - М.: Издательский дом «Вильямс», 2003 – 256 с.
4. Мертон Р., Фиске М., Кендалл П. Фокусированное интервью. Пер.с англ. – М.: Ин-т молодежи, 1991.
5. Якісні дослідження в соціологічних практиках: Навчальний посібник / За ред. Н.Костенко, Л.Скокової. – К.: Інститут соціології НАНУ, 2009. – 400 с.
6. Edmunds H. The focus group research handbook / Holly Edmunds. – Lincolnwood, Ill : NTC Business Books, 1999. – 276 с.

Додаткова:

1. Борисова Ю. В. Фокусовані інтерв'ю / Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства / Ю. В. Борисова. – Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2014. – 155–157 с.

2. Танген Дж. Онлайн-курс «Наука повсякденного мислення» [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу: https://courses.prometheus.org.ua/courses/UQx/THINK101/2016_T2/courseware/5fde2dc2053b473f97a910ddfe526904/c207ae6e5f034b25aab749caefdc1b12/
3. Bozkurt y. Face to face versus online focus group interviews: when, where, with whom, for what, which one? [електронний ресурс] / yasemin bozkurt // current debates in public relation & communication studies publisher: ijopcc publication. – 2018. – режим доступу до ресурсу: https://www.researchgate.net/publication/328466296_FACE_TO_FACE_VERSUS_ONLINE_FOCUS_GROUP_INTERVIEWS-_WHEN_WHERE_WITH_WHOM_FOR_WHAT_WHICH_ONE.
4. Gundumogula M. Importance of Focus Groups in Qualitative Research. [Електронний ресурс] / Manju Gundumogula // International Journal of Humanities and Social Science (IJHSS), Center for Promoting Ideas (CPI)., – 2020. – 8 (11). – С. 299–302. – Режим доступу: <http://www.internationaljournalcorner.com/index.php/theijhss/article/download/156442/108166>.
5. Moore T. Online focus groups and qualitative research in the social sciences: their merits and limitations in a study of housing and youth [Електронний ресурс] / Tom Moore, Kim mckee, Pauline mcloughlin // The authorpeople, Place and Policy. – 2015. – 9/1, pp. – С. 17–28. - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://extra.shu.ac.uk/ppp-online/wp-content/uploads/2015/04/online-focus-groups-qualitative-research.pdf>.
6. Murukulta N. A Guide to Conducting focus Groups [Електронний ресурс]/ Nandita Murukulta, Pallavi Puri -2021. – Режим доступу до ресурсу: https://www.researchgate.net/publication/354658118_A_Guide_to_Conducting_Online_Focus_Groups?enrichid=rgreq-a6c4621c810d5b075bcb7b583f6342a4-XXX&enrichsource=y292zxjywdlozm1ndy1odexodibuzoxmdy5mdq4mdy2ndczotg0qde2mze4otizmjK0ndy%3D&el=1_x_2&esc=publicationcoverpdf.
7. Richard A. Krueger, Mary Anne Casey, Jonathan Donner, Stuart Kirsch, Jonathan N. Maack. Social Analysis: Selected Tools and Techniques // Social Development Papers. - Paper Number 36, June 2001.
8. Schulze L. Conducting Online Focus Groups - Practical Advice for Information Systems Researchers [Електронний ресурс] / Laura Schulze // Proceedings of the 55th Hawaii International Conference on System Sciences. – 2022. – Режим доступу до ресурсу: URI: <https://hdl.handle.net/10125/79714>.
9. The Pros and Cons of Online Focus Groups [Електронний ресурс] // Provoke Insights. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://provokeinsights.com/the-pros-and-cons-of-online-focus-groups/>.

10. Додаткові ресурси:

1. Проект «Майдан: усна історія» на сайті <http://www.memory.gov.ua/page/maidan-usna-istoriya>
2. Проект «Усна історія незалежної України» на сайті <http://oralhistory.org.ua/>
3. Диджитал картдортинг. Старий метод, нова форма <https://medium.com/@LabWonderfull/диджитал-картдортинг-9fca9a613ca8>